

8.	P	Medart, škof	Otoče	17.30	†† Malko in Petra Potočnik
9.	T	Primož in Felicijan, muč.	Kamna Gorica	17.30	†† Marijo in Đura Štefančič in †† Pogačnikove
10.	S	Bogumil, škof	Kamna Gorica		maše v fari ne bo
11.	Č	Barnaba, apostol	Dobrava		maše v fari ne bo
12.	P	SRCE JEZUSOVO	Kamna Gorica	17.30	po namenu
13.	S	SRCE MARIJINO	Velesovo Dobrava	8.00 17.00	povabljeni na MARIJIN DAN † Alojza Pogačnika
14.	N	SRCE JEZUSOVO	Kamna Gorica	8.00	posvetitev Jezusovemu Srca za farane
15.	P	Vid, mučenec	Otoče	17.30	† Antona Debelaka
16.	T	Beno, škof	Kamna Gorica	17.30	† Janeza Cengleta, 30. dan
17.	S	Albert, duhovnik	Kamna Gorica		maše v fari ne bo
18.	Č	Slovenski mučenci za vero	Dobrava		maše v fari ne bo
19.	P	Romuald, opat	Kamna Gorica	17.30	†† Anico in Tina Šparovec in Cilo in Tončka Pogačnik
20.	S	<i>BOLNIKI VABLJENI!</i> Adalbert, škof	Brezje Kamna Gorica	10.00 17.00	romanje bolnikov na Brezje †† Jožeta in Mileno Bajželj
21.	N	12. NEDELJA MED LETOM	Dobrava	8.00	†† Anico in Milka Štibelj

Hvala vsem, ki ste sodelovali pri prireditvi ob 370. obletnici posvetitve cerkve Svete Trojice v Kamni Gorici: Krajevni skupnosti Kamna Gorica, Turističnemu društvu Kamna Gorica, Društvu možnaristov in pritrkovalcev iz Kamne Gorice, našemu Župnijskemu pastoralnemu in Župnijskemu gospodarskemu svetu, pevcem, oratorijcem, vsem, ki ste poskrbeli za lep prireditven prostor in za agape... Še na poseben način se želim zahvaliti go. Tei Beton in g. Mihaelu J. Tomanu, ki sta prireditev pripravila. Veseli smo bili, da sta nas na njej obiskala tudi župan g. Ciril Globočnik in podžupan.

PRIPOROČAM SE ZA MAŠNE NAMENE.

Izdala župnija Kamna Gorica. Odgovarja: Marko Avsenik, žup. upravitelj.

El. naslov: marko.avszenik@rkc.si Telefon: 041 614 964



ŽUPNIJSKI LIST

ŽUPNIJE

KAMNA GORICA

Letnik 3. Št. 12. (od 7. 6. do 21. 6. 2026)

Mihael Jožef Toman: PRAZNOVANJE 370-OBLETNICE POSVETITVE CERKVE V KAMNI GORICI

Cerkev sv. Trojice je najbolj značilna baročna cerkev v Lipniški dolini, povezana z razvojem fužinarstva in lokalnimi umetniki. Opisujejo jo kot »malo galerijo slovenskega baroka«, predvsem zaradi del Valentina Metzingerja, Matevža Langusa, Leopolda Layerja, Simona Ogrina in Janeza Vurnika.

Temeljni kamen za cerkev so postavili 15. 6. 1636, z gradnjo so pričeli leta 1648 in jo dokončali v štirih letih. Po lokalni legendi je gradbeni material pripravljen na polju ob vasi ponoči skrivnostno izginjal in se vsako jutro pojavil na vzpetini Ravnica, po domače Ronca. Ljudje so to razumeli kot znamenje, da je treba cerkev sezidati nad vasjo. Posvetil jo je pomožni škof in prošt Franc Maksimilijan plemeniti Vaccano 14. 8. 1656. Sprva je bila podružnična cerkev fare sv. Petra v Radovljici, 1751 pa postane samostojna kuracija. Jožef Lavtižar je leta 1897 v knjigi »Zgodovina župnij in zvonov v dekaniji Radolice« zapisal: »Radoliški vikar Janez Shranz je 14. decembra 1751 čez Hoten v slovesnem sprevedu prinesel svete zakramente v Kamno Gorico. Kamenčanje jih z vso častjo sprejmejo ter med zvonjenjem in streljanjem spremljajo v cerkev«. Zapis o možnarjih se torej prvič pojavi leta 1751, obnovili smo ga leta 1991.

Župniji je pripadala le domača vas, obe Lipnici in Mošnja (danes Ravnica) so se ji pridružile šele leta 1787. Krstna knjiga se začne z dnem 30. 12. 1751, mrliška januarja 1752 in poročna 1787, več kot 30 let kasneje. Vaščani so sprva pokopavali mrtve v Radovljici, spreved pogrebcev se je ustavil v Dobravici, na kraju, ki je poznan po imenu »mil pogled«, kjer so se od umrlega spoštljivo poslovili. Nosači krste so krenili po poti proti Ravnici, kjer danes še stoji znamenje na kraju, kjer naj bi »mrtev ubil živega«. Ustno izročila govori o tem, da so se na strmi poti nosači spotaknili in padli skupaj s krsto, ki je enega od nosačev tako udarila, da je umrl.

Po Valvazorju je cerkev imela prvotno tri oltarje, zaradi rasti prebivalstva so jo prvič povečali leta 1754, drugič pa leta 1881, ko je dobila današnjo podobo s petimi oltarji in bogato neorenesančno opremo.



Glavni oltar iz leta 1863 je delo radovljiškega kamnoseka Janeza Vurnika. V dveh stranskih oltarjih sta sliki sv. Barbare in sv. Florjana, naslikal jih je najpomembnejši baročni slikar na Slovenskem Valentin Metzinger. Na Florjanovem oltarju je slika device Marije z Jezusom, kronana, delo vaščana Matevža Langusa. Dodatna stranska oltarja sta prav tako delo Janeza Vurnika. Notranjost cerkve je leta 1904 poslikal Simon Ogrin. Domača mojstra brata Zupan sta leta 1894 izdelala imenitne orgle z dvema manualoma in 11 registri. Stale so 3200 goldinarjev, kar je bila takrat vrednost ene večje hiše, petletnega zaslužka dobrega fužinarja, preračunano v današnji čas se ocene gibljejo do 120.000 evrov.

Na koncu še nekaj besed o župnikih naše fare. Popolnega seznama ni moč pridobiti, po preverjenih virih jih je bilo 23, eden med njimi Matevž Žbontar je služboval dvakrat. Prvi je bil kurat Andrej Pretner od 1751 do 1761, župnik z najdaljšim stažem pa Jernej Uršič, ki je deloval 41 let, nagrobnik je na fasadi desno od vhoda v cerkev. Znamenit je bil še Anton Verbajš, ki je leta 1898 izdal »Zgodovino kamnogoriške fare«. Naj naštejemo še nekatere, ki se jih še spominjamo: Matevž Žbontar je torej služboval dvakrat, v letih 1945 do 1946 in 1950 do 1966, sledil je p. Jakob Biol eno leto 1967, potem Franc Šoukal od 1967 do 1971, Anton Pogačnik (domačin, Šimnov) do leta 1980, sledi Pavel Uršič do leta 1984 in potem vsem dobro poznan Martin Kočevar z drugim najdaljšim stažem do leta 2023. Trenutno župnijo upravlja Marko Avsenik, župnik v Lescah.

Več podrobnosti o bogati opremljenosti cerkve pa je zapisanih na informacijski tabli.

ORIS OBDOBJA V ČASU POSVETITVE CERKVE PRED 370. LETI

Po sklenjenem vestfalskem miru l. 1648, s katerim se je končala 30 letna vojna med katoličani in protestanti v Nemčiji in osemdesetletna vojna Nizozemske republike za neodvisnost od Španije, se je po besedah **britanskega zgodovinarja Normana Daviesa**, (povzemam knjigo **Zgodovina Evrope**), začelo obdobje razsvetljenstva, ko naj bi luč »sladkega razuma« razsvetlila zatohlost verskih prerokanj, ki so sprožale verske vojne... Zato se je v mnogih državah plemstvo vključilo v službo državi in razumu... Tipičen predstavnik tega obdobja je francoski kralj Ludvik XIV. Njega, ki je kot kralj Francije in Navare vladal od leta 1643 do svoje smrti leta 1715 (torej skupaj 72 let), najbolj poznamo po njegovih besedah: država - to sem jaz... Naslonil se je sicer na katoliško Cerkev, protestantske hugenote pa iz svoje dežele preganjal. Iz zgodovine Cerkve vemo, da njegov absolutistični način vodenja države tudi katoliški Cerkvi ni koristil, na kar so ga škofje opozarjali. To pretirano zanašanje na razum bo kasneje pripomoglo k odklonu Francije v drugo smer – k neracionalnosti krvavih revolucij in ateizmu, pri čemur bodo Francijo začeli posnemati tudi drugi evropski vladarji. S francosko revolucijo se bo obdobje razsvetljenstva zaključilo.

No, po sklenjenem vestfalskem miru se je v Kamni Gorici začela zidati cerkev. Zidali so jo štiri leta, še štiri leta kasneje pa jo je posvetil pičenski škof Frančišek



Maksimiljan Vaccan. **Zgodovinar France Dolinar** ga v **Slovenskem biografskem leksikonu** lepo predstavi. Ob posvečevalcu Vaccanu moremo začutiti, kako je takrat dihala Katoliška Cerkev na Slovenskem in tudi v naših krajih.

Frančišek M. Vaccan se je rodil 20. okt. 1609 v Šempasu pri Gorici, umrl 15. avg. 1672 v Trstu, kjer je v stolnici tudi pokopan. V Rimu na Germaniku in Hungarikumu je študiral teologijo in dosegel doktorata iz filozofije in teologije, menda iz Svetega pisma. Po vrnitvi v domovino je bil komaj 24 let star 1633 nastavljen za župnika v Ribnico in postal arhidiakon za Dolenjsko. Ljubljanski škof Buchheim je kmalu postal pozoren na njegovo živahno pastoralno delo, zato ga je 1641 imenoval za ljubljanskega generalnega vikarja. Kljub odgovorni nalogi je nekaj časa še ohranil ribniško župnijo in ostal dolenjski arhidiakon, potem pa je dosegel, da ga je cesar Ferdinand III. premestil v Stražišče pri Kranju, v župnijo, ki je bila v vsem podrejena ljubljanskemu škofu.

Kot generalni vikar je Vaccan v škofiji razvil živahno pastoralno dejavnost. Iz vizitacijskih poročil je razvidno, da se je temeljito seznanil z dejanskim stanjem v škofiji. Zaradi pogostne odsotnosti škofa Buchheima je praktično vodil vso škofijo sam. Cesar je opazil njegovo modrost in uspešnost, zato ga je 18. okt. 1646 imenoval za pičenskega škofa; Papež Inocenc X. je njegovo imenovanje potrdil šele čez tri leta, najbrž, ker je nasprotoval Vaccanovem preveč očitnem kopičenju beneficijev. Tudi kot pičenski škof je Vaccan ostal v Ljubljani, kjer je poleg poslova generalnega vikarja prevzemal še tista opravila, za katera je bilo potrebno škofovsko posvečenje: posvetitve cerkva, temeljnih kamnov in podobno, tudi zunaj ljubljanske škofije. Zaradi nevarnosti kuge se je zlasti med leti 1644–1647 veliko mudil v Stražišču pri Kranju. Svoje dohodke iz župnije je povečal tudi s tem, da je podvojil dajatve za vzdrževanje duhovnika. Zato je l. 1650 dobil ukor iz Rima, tudi zato, ker kot škof ni residiral v Pičnu...

Deželni stanovci v Ljubljani so ga l. 1654 predlagali za ljubljanskega škofa, češ da kot generalni vikar dobro pozna škofijo in kot član deželnih stanov razmere v deželi; vendar je bil imenovan le za pomožnega škofa. 1656 je postal ljubljanski prošt, na to proštijo pa so bili takrat naslonjeni tudi dohodki župnije Radovljica in njenega beneficija sv. Marije v Lescah... V tistem letu je posvetil tudi cerkev v Kamni Gorici, ki je takrat spadala pod Radovljico... Uveljavljal se je tudi v političnem življenju Kranjske. Kot škof je postal član deželnih stanov, v letih 1655–61 kranjski deželni upravnik, viceprezident deželnega zbora, 12 let zapored poslanec deželnega zbora in dolgoletni cesarjev svetovalec. Kakšen ugled je užival, kaže dejstvo, da mu je Valvazorjev mentor duhovnik Ludvik Schönleben leta 1659 posvetil svojo knjigo o Mariji...

Po smrti škofa v Trstu ga je cesar l. 1662 imenoval za tržaškega škofa; službo je prevzel 12. mar. 1663. V Trstu je med drugim povečal in lepšal škofijsko palačo, uredil vrtove in pomnožil škofove dohodke. Tudi kot tržaški škof pa je ohranil beneficij v ljubljanski stolnici, čeprav je bilo to v papeški potrditvi imenovanja izrecno prepovedano.

Marko Avsenik, župnijski upravitelj